

Warszawa, 12... sierpnia 2019 r.

11.68./2019/JJe

Szanowny Pan

Prokurator Okręgowy

Łukasz Osiński

Prokuratura Okręgowa

Warszawa - Praga

ul. Bródnowska 13/15

03-439 Warszawa

Szanowny Panie Prokuratorze,
I. Wstęp

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie wyrazić zaniepokojenie sytuacją przedstawioną w publikacji Agnieszki Kublik, Wojciecha Czuchnowskiego i Marka Kruczek: „Dziwna śmierć Kosteckiego w więzieniu. Kluczowy świadek ws. obyczajowej afery na Podkarpaciu miał tajemnicze ślady na szyi”, która w dniu 12 sierpnia 2019 r. ukazała się na stronie internetowej Gazety Wyborczej¹. Przedmiotowy artykuł dotyczy sprawy śmierci Dawida Kosteckiego w Areszcie Śledczym Warszawa-Białołęka w dniu 2 sierpnia 2019 r.

II. Stan faktyczny

Jak wynika z doniesień medialnych, dnia 2 sierpnia 2019 r. około godziny 5:40 w celi w AŚ Warszawa-Białołęka współosadzeni znaleźli ciało Dawida Kosteckiego. Z relacji wynika, że mężczyzna leżał na pryczy, a wokół szyi miał pętlę z prześcieradła. Na miejsce zdarzenia została wezwana Prokuratura oraz biegły z zakresu medycyny sądowej.

¹ Agnieszka Kublik, Wojciech Czuchnowski i Marek Kruczek, 12 sierpnia 2019 r., dostęp: <http://wyborcza.pl/7,75398,25078512,dziwna-smierc-kosteckiego-w-wiezieniu-kluczowy-swiatek-ws.html#S.main+topic-K.C-B.1-L.1.duzy>

Przeprowadzono zewnętrzne oględziny zwłok osadzonego i miejsca ich znalezienia. Zostali również przesłuchani dwaj mężczyźni, którzy ujawnili ciało Dawida Kosteckiego i poinformowali funkcjonariuszy Służby Więziennej o zdarzeniu.

Z notatki służbowej jednego z Prokuratorów wynika, że ciało zmarłego mężczyzny znajdowało się na podłodze celi. „Zostało ono tam przeniesione z łóżka przez funkcjonariuszy SW, którzy podjęli nieskuteczne działania resuscytacyjne. W obrębie zwłok nie doszło do ujawnienia widocznych obrażeń, ani śladów walki czy aktywnej obrony”. W notatce napisano również, że na szyi mężczyzny znaleziono dwa ślady w odległości 0,5 cm, które „przypominają ślady powstałe w wyniku wkłucia igły”. Zabezpieczono także prześcieradło, koc i trzy części materaca, które znajdowały się w celi. Prokurator podejrzewał, że „teoretycznie możliwym jest, że znajdują się na nich ślady substancji chemicznej, która posłużyła do odurzenia denata, np. po ich wycieku ze strzykawki”.

Zgodnie ze stanem faktycznym przedstawionym w artykule, przeprowadzono sekcję zwłok zmarłego mężczyzny w Zakładzie Medycyny Sądowej w Warszawie. Jak wynika z publikacji Gazety Wyborczej, podczas sekcji „nie stwierdzono zmian urazowych wskazujących na stoczoną przed śmiercią walkę bądź aktywną obronę”. Media donoszą co więcej, że w protokole sekcji opisano ślady z tyłu na szyi osadzonego, ale nie odniesiono się do tego jak powstały.

Z informacji podanych przez dziennikarzy wynika, że wstrzymany został pogrzeb Dawida Kosteckiego, który miał odbyć się w sobotę 10 sierpnia 2019 r. Jak wynika z publikacji pełnomocnik rodziny zmarłego wnioskował o ponowne przeprowadzenie sekcji zwłok mężczyzny. W artykule napisano, że Prokuratura Krajowa zaprzeczyła, aby planowano powtórne badanie ciała Dawida Kosteckiego. Zgodnie z wydanym przez organ oświadczeniem: „została dokonana sekcja zwłok zmarłego, której ustalenia nie budzą wątpliwości. Biegli patomorfologodzy bezsprzecznie stwierdzili, iż przyczyną śmierci było samobójstwo poprzez uduszenie”.

III. Stan prawny

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest ochrona praw człowieka. Należy podkreślić, że śmierć osoby

pozbawionej wolności może stanowić potencjalne naruszenie art. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (dalej: ETPCz, Konwencja). W kontekście niniejszej sprawy pragniemy poczynić kilka systemowych uwag na temat gwarancji wynikających z **art. 2 Konwencji** stanowiącego o prawie do życia.

Po pierwsze, należy powtórzyć za L. Garlickim, że pozbawienie wolności przez funkcjonariuszy państwowych oznacza **przejęcie przez nich odpowiedzialności za życie i integralność fizyczną danej osoby**. Zakłada się bowiem, że – skoro już doszło do pozbawienia wolności – to osoba taka pozostaje pod pełną kontrolą państwa i nie może stwarzać zagrożeń, o jakich mówi art. 2 ust. 2 EKPCz. Śmierć osoby w jakikolwiek sposób pozbawionej wolności rodzi po stronie państwa obowiązek wykazania, że jego funkcjonariusze nie ponoszą za nią odpowiedzialności. Odpowiedzialność państwa przybiera tu szerszy charakter, gdyż, obok generalnie przewidzianej przez art. 2 ust. 2 EKPCz odpowiedzialności za ekscesywne użycie „śmiertelnej siły”, pojawia się odpowiedzialność za zaniedbania prowadzące do utraty życia spowodowanej działaniami osób trzecich, chorobą bądź wypadkiem².

Artykuł 2 Konwencji zobowiązuje także państwo do wyjaśnienia każdego przypadku utraty życia, który w sposób oczywisty nie wynika z przyczyn naturalnych (aspekt proceduralny prawa do życia). W opinii ETPC, „zdecydowanie niewystarczające jest pozostawienie tylko cywilnoprawnych dróg działania, bo nie dają one możliwości ukarania sprawców”³. Ponadto, „postępowanie karne musi zostać wszczęte i prowadzone z urzędu, gdy tylko władze powezmą wiadomość o przypadku pozbawienia życia”⁴. Samo postępowanie zaś musi mieć charakter efektywny, tzn. musi być prowadzone w sposób pozwalający zarówno na ustalenie przebiegu wypadków, jak i – ewentualne – oskarżenie i ukaranie osób odpowiedzialnych za bezprawne działania. Warto nadmienić, że w warunkach ponoszenia przez władze pełnej odpowiedzialności za życie i zdrowie człowieka (np. pozbawienia wolności) nieadekwatność krajowego dochodzenia może doprowadzić do konkluzji, że doszło do naruszenia art. 2 w aspekcie materialnym⁵.

² L. Garlicki (red.), Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz do artykułów 1-18, Tom. 1, Warszawa 2010, s. 81.

³ Wyrok ETPCz w sprawie *Yasa p. Turcji* (skarga nr 22495/93).

⁴ Zob. wyroki ETPCz w sprawach: *Ergi p. Turcji* (skarga nr 23818/94), *Nachova i inni p. Bułgarii* (skargi nr 43577/98 i 43579/98).

⁵ Wyrok ETPCz w sprawie *Mojsiejew*, par. 65.

IV. Wnioski

Należy wyraźnie podkreślić, że artykuł 2 EKPCz zobowiązuje państwo do powstrzymania się przed umyślnym i bezprawnym pozbawieniem życia, ale także do podjęcia niezbędnych kroków w celu ochrony jednostek. Ponadto, proceduralne obowiązki wynikające z art. 2 Konwencji zostały określone przez Trybunał bardzo szeroko, a ich niedopełnienie ze strony państwa skutkować może stwierdzeniem naruszenia Konwencji. Helsińska Fundacja Praw Człowieka poleca zatem uwadze powyższe rozważania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Sprawa śmierci Dawida Kosteckiego w Areszcie Śledczym Warszawa-Białołęka powinna zostać wyjaśniona wszechstronnie – tj. w sposób odpowiadający powołanym wyżej standardom Trybunału.

Mając powyższe na uwadze, zwracamy się do Pana Prokuratora z prośbą o odniesienie się do przedmiotowej sprawy oraz udzielenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka informacji na temat wyników toczącego się postępowania.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Łeup upery srecunlu

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
SEKRETARZ ZARZĄDU

Piotr Kładoczny

Piotr Kładoczny